

Bogár László: Önz? egyének világhódítása

2014 március 20. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

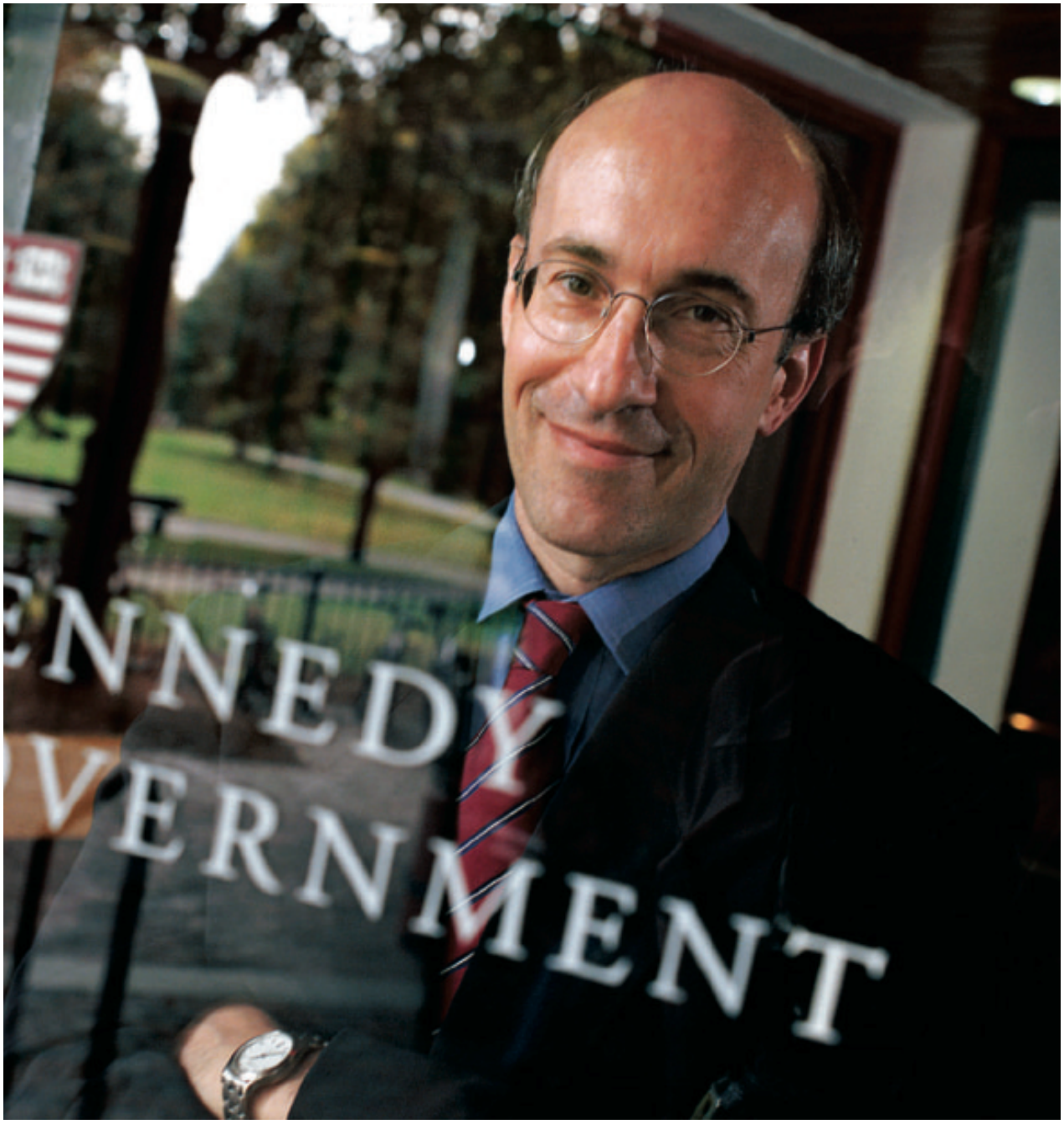
- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Kenneth Rogoff, a Harvard Egyetem közgazdász-professzora egyik interjújának lényegét foglalják össze az alábbi mondatok. „A kapitalizmus a magánjavak gyarapításában jelesre vizsgázott, a gond az, hogy a közjavak el?állításában és megtartásában már akadozik a gépezet.”

Rogoff szerint a soron következ? évtizedekben a fejlett világban már nem els?sorban a magánjavakra kell majd koncentrálni – nem kell már több autó, tv vagy lakás –, hanem sokkal inkább a közjavakra. A fejlett világnak ezért már inkább olyan értékekre kell(ene) fókuszálnia, mint az oktatás, egészségügy, környezetvédelem, jövedelmi egyenl?ség, egészségi állapot vagy éppen a min?ségi id?skori életkörülmények biztosítása. Miért ezekre kell összpontosítania? A professzor szerint azért, mert a fejlett világban a legf?bb veszélyek ma már nem a magánjavak, hanem a közjavak hiányából fakadnak, ezek el?állításában pedig a kapitalista rendszer, úgy t?nik, hogy nem nagyon jeleskedik. Hogy miként tudja majd kezelni a kapitalista rend a növekv? jövedelmi különbségeket, a társadalom elöregedését, a génmanipulált élelmiszerek térnyerését, az olyan egészségügyi problémákat, mint a túlsúlyosság, anyagcsere-betegségek, stressz és magányosság?

Nos, ez egyel?re a jöv? megválaszolatlan kérdései közé tartozik. Rogoff fenti gondolatai az elmúlt két évszázad uralkodó közgazdaságtanának f? ellentmondására hívják fel a figyelmet.

A klasszikus közgazdaságtan egyik alapfeltételezése és egyben központi kategóriája a „homo oeconomicus”, vagyis a „gazdálkodó ember”, aki – e nézetrendszer szerint – olyan mechanikus szerkezet, amely pontosan és

hibátlanul felismeri saját érdekeit, és mindenkivel szemben, mindenre elszántan követi azokat. Az uralkodó nézetrendszer ehhez azt is hozzáteszi, hogy ez így van jól, mert ez az „önz? egyének” állandó harcára épül? világ minden világok legjobbika.

Mindezt nagyjából az alábbi logika szerint beszéli el a f?áramlatbeli közgazdaságtan: „Az önérdekét követ? egyén a lehet? legjobban szolgálja a közösség javát is. Amikor arra törekszik, hogy a termelési költségek és a haszon között a lehet? legjobb arány álljon el?, a termelési költségek és a fogyasztók igényei kielégítése között is a lehet? legjobb viszony megteremtésén fáradozik. Az önérdekre épül? gazdasági tevékenység tehát társadalmilag is a legjobb és a legcélszer?bb. A kereslet arra készteti a termel?ket, hogy olyan javakat állítsanak el? a keresett mennyiségben és min?ségben, amelyekkel a fogyasztók valóban létez? igényeit kielégítik. Így aztán nemcsak a termelést, hanem a termelt javak elosztását is a »láthatatlan kéz«, a piac ármechanizmusa irányítja a lehet? legjobban.”

A liberális tankönyvekben minden bizonnyal így is van, azonban a valóság, mint arra Rogoff is felhívja a figyelmet, kicsit másként m?ködik. Hogy megértsük miért is más a valóság, ahhoz legel?ször is azt a kérdést kellene feltennünk, hogy miként is „jön létre” egy ilyen önz? egyén, aki manapság, mondjuk, úgy 25-30 éves kora körül elindul világhódító útjára. Hát, el?ször is kellett lenni egy önzetlen anyukának, aki nemcsak megszülte, de rengeteg anyagi, fizikai és legf?képpen lelki, szellemi energiát fordított arra, hogy kislánya, kisfia sikeresen feln?jön. Ezt követ?en alapos kutakodással biztosan találnánk még legalább több tucat olyan személyt (barátok, szerelmek, rokonok, ismer?sök, óvó nénik, tanárok, nevel?k stb.), akik önzetlen szeretettel dolgoztak azért… miért is? Hát azért, hogy önz? egyénünk elkezdhesse földi pályáját.

Ha azonban az önz? egyén csak ezen „közjavak” (ahogy Rogoff nevezi ?ket), vagyis merjük kimondani a teljes nevüket, „közösségi szeretetjavak”, segítségével válhatott sikeres önz? egyénné, akkor vajon „hová könyveljük” ezeket a „kiadásokat, költségeket, ráfordításokat”, amelyek nélkül önz? egyénünk, most nemcsak önz? egyén nem tudna lenni, hanem egyáltalán létezni sem tudna, hisz meg sem születik. Vagyis, ne szépítsük, a végtelen, egyetemes „szeretetenergiák” szabad áramlására épül? „láthatatlan gazdaság” nélkül ez az egész, önz? és racionális egyén feltételezésére alapozódó közgazdaságtan, amit éppen ezért inkább talán „magángazdaságtannak” kellene hívni, kártyavárként omlana össze. Pontosabban szólva, soha létre sem jöhetett volna.

Az uralkodó közgazdaságtan egész létértelmezési logikája végzetes tévedésre vagy, ha kicsit kevésbé vagyunk jóhiszem?ek, azt kellene mondanunk, tudatos megtévesztésre épül. A f? kérdés azonban az, hogy „ki” ennek a megtévesztésnek az alanya? A közgazdaságtan oktatói és kutatói, akik nap mint nap legitimálják ezeket a pusztító téveszméket? Akik vagy olyan tudatlanok, hogy „nem tudják, mit cselekszenek”, vagy olyan cinikusak („önz? egyének”), akik nagyon is tisztában vannak a helyzettel, de egyéni haszonszerzés céljából, megélhetési b?nöz?ként mégis m?ködtetik ezt a létszervez?dési modellt. Nem hiszem, szerintem ?k csak egyszer? „eszközök” ebben a színjátékban. Nekünk a bábok mozgatóit, a bábmestereket, vagyis a „zsinórpadlás urait” kellene megtalálnunk, ami nem egyszer? feladat. Azért sem, mert az elmúlt két-háromszáz év során a globális véleményhatalmi diktatúra sikeresen terjesztette el ezeket a végzetes téveszméket, illetve azt, hogy aki meg meri kérd?jelezni a fennálló létszervez?dési módot, az gy?löletbeszél és/vagy összeesküvés-elméleteket gyárt. Természetesen gonosz szándékkal.

Így ma már nagyon nehéz megértetni az emberekkel, hogy a „láthatatlan” élet-újrateremt? szeretetgazdaság mellett van egy szintén „láthatatlan” életpusztító gy?löletgazdaság is. Pedig a tisztánlátás nélkül nincs esély a túlélésre.

Bogár László – magyarhirlap.hu

Tisztelt olvasók! Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** facebook oldalát, a következ? címen: https://www.facebook.com/flagmagazin
- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló